

Dějiny veřejné správy

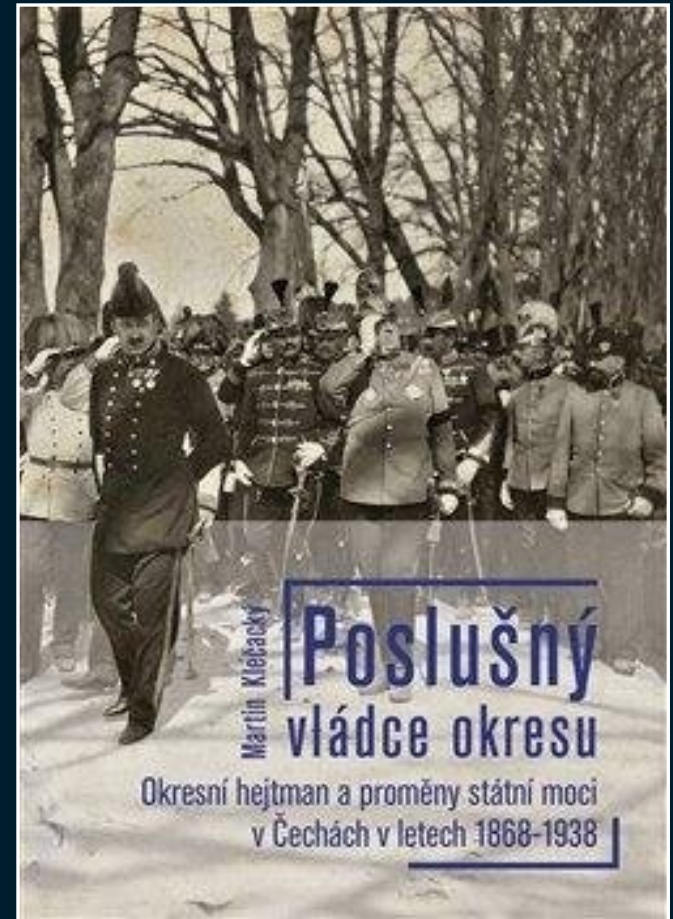
Územní správa a ozbrojené složky

1848-1918

Ladislav Vojáček

Územní správa a samospráva

- dvojkolejnost
 - státní (politická, zeměpanská) správa
 - samospráva
- nové územní členění

Územní a místní
správa

```
graph TD; A[Územní a místní správa] --- B[Vlastní státní správa (zeměpanská, politická)]; A --- C[Samospráva];
```

Vlastní státní
správa
(zeměpanská,
politická)

Samospráva

Orgány politické správy

- byrokratický princip (jmenování, ...)
- podřízenost ministerstvům
- zemská politická správa (místodržitel, zemský prezident)
- okresní hejtmanství 1868 (+ orgány statutárních měst)
- přenášení působnosti

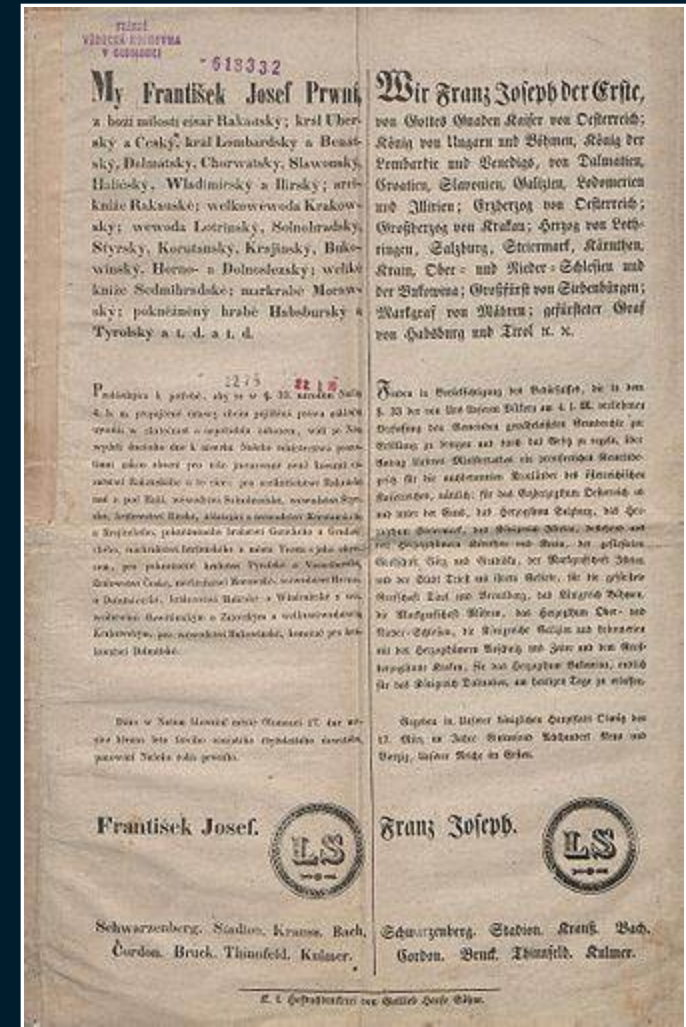
Právní úprava místní a územní samosprávy

■ obecní samospráva

- **provizorní obecní zákon 1849**
- obecní řád 1859 – neproveden
- říšský obecní zákon (č. 18/1862 ř.z.) + zemské obecní řády (1863 a 1864)

■ zemská samospráva

- únorová ústava 1861
- annenské patenty 1913 (Čechy)

Místní a okresní samospráva

- místní obce (+ statutární města + lázeňská města)
 - obecní výbor
 - obecní představenstvo
 - starosta
- samosprávné okresy (jen v Čechách!)
- domovské právo

Volby do místních a okresních samospráv

- východiskem obecní zřízení
- v obcích
 - princip zastoupení jmění (tři skupiny poplatníků)
 - volební právo právnických osob
 - účast velkých poplatníků na jednání obecního výboru
- v okresech
 - kuriální systém (čtyři kurie)

Volby do zemských sněmů

- poslanci a virilisté
- kurie
 - velkostatku
 - kurie měst, průmyslových míst a obchodních a živnostenských komor
 - kurie ostatních obcí
 - majetkový census
 - nepřímé volby /do 1901 (Č.), 1905 (M.)/
 - všeobecná kurie
 - zavedena 1901 (Č.), 1905 (M.)

Územní a místní správa

Vlastní státní správa

Vídeňské orgány

Země

Politické okresy

Statutární města

Samospráva

Země

Samosprávné okresy

obce

Ozbrojené složky

- branná moc
- státní policie
- obecní policie
- četnictvo ad.

Armáda a námořnictvo

- branné zákony 1868, 1912
- branná moc 1868
 - společné vojsko
 - námořnictvo
 - zeměbrana
 - náhradní záloha
 - později i domobrana
- všeobecná branná povinnost 1868

Státní policie

- nejvyšší policejní úřad 1852 – pak policejní ministerstvo – ministerstvo vnitra (1867)
- státní policejní úřady (1850)
 - policejní ředitelství
 - policejní komisařství (pohraniční p. k.)
- civilní a uniformovaná policejní stráž

Kempfen, Johann Franz Freiherr von Fichtenstamm

* 26. 6. 1793 Pardubitz

† 29. 11. 1863 Schwarzau am
Steinfelde (Niederösterreich),

Berufsoffizier.

1849 Generalinspekteur der
Gendarmerie

1851 Militärgouverneur von Wien

1852-59 Chef der Obersten
Polizeibehörde

Obecní policie

- policejní funkce obecních orgánů:
 - ochrana bezpečnosti a osob (bezpečnostní policie)
 - tržní a potravní policie
 - zdravotní policie
 - čelední a dělnická policie
 - mravnostní policie
 - + součinnost při trestním stíhání (= přenesená působnost)
- policejní stráž (různá organizace)

Četnictvo

- zřízeno nařízením č. 272 z roku 1849
- prozatímní organický zákon o četnictvu 1850
- zákon o četnictvu 1876
- zákon o četnictvu 1895
- služební instrukce 1851, 1876 a 1895
 - působnost především na venkově
 - udržování práva, pořádku bezpečnosti

Děkuji za pozornost!

lav@mail.muni.cz